

A birodalmi kancellár beszéde után Herold centrupárti kijelenti, hogy a katolikus egyház fejének tényéről nem mond kritikát.

Jazdzevski lengyel csatlakozik az előtte szóló kijelentéséhez.

Gyssling szabadelvű azt a reményét fejezi ki, hogy a kormány elég erős lesz, hogy egy keresztény egyház elleni támadásokért megtorlást követeljen.

Ezután Hoffmann szocialistát illette a szólás joga. E pillanatban azonban az elnök jelentette, hogy a konzervatívok a vita berekesztésére tettek indítványt. A baloldal általános megbotránkozásba tört ki s szónokai éles hangon tiltakoztak ez eljárás ellen. Az indítványt elfogadták. A centrupártiak megelőzőleg kivonultak a terem-ből.

Katasztrófa a repülőversenyen.

— Frey lezuhant, heten megsebesültek. —

Páris, június 9.

(Saját tudósítónktól.) Két életveszedelmes, három súlyos és két könnyebb sebesült: ez a repülőversenyek mai, ötödik napjának a története. Hét órakor, amikor a Rákosmezeje fölött vagy tizenkét röplőgép hasította át diadalmasan a levegőt, amikor a közönség szinte ujjongott a gyönyörűségtől, hogy tizenkét óriási madár egyszerre kergeti egymást a halvány felhők között, az égboltozat szeliden ragyogó kéksége alatt, — váratlanul megtörtént a szerencsétlenség, amely a mai napot sokáig emlékeztetéssé fogja tenni az aviatika történetében. Még eddig csak Nizzában és Cannesben történt meg, hogy a repülőgép lezuhant a közönség közé, de ekkora szerencsétlenséget, mint ma Budapesten, sem Cannesben, sem Nizzában nem okozott a zuhanás. Majdnem pontosan hét óra volt, amikor megtörtént a katasztrófa, de arra a gépre, amely a szerencsétlenséget okozta, alig figyeltek. Vagy tizenkét repülőgép szelte keresztül-kasul a levegőt, köztük a *Chavezé*, aki szédítő magasságban keringett s a legtöbben ezt a bámulatos produkciót csudálták, amikor a tizkoronás hely felől sikoltozás és jajveszékelés hallatszott. A katasztrófa már megtörtént s néhány rémületesen izgalmas pillanat műve volt az egész; néhány olyan vérfagyasztó pillanat, amelyek földbe verik az ember lábát és megüvegesítik a szemét. Voltak egypáran, akik látták, hogy a *Frey André* tizenegyes számú biplánja, a „*Quo vadis*“ a fejük fölött majdnem összeütközött a fölötte repülő *Illner* gépével, hallották is, hogy *Frey* kétségbeesetten kiabál le valamit nekik, de ezekben az iszonyatos pillanatokban lehetetlen volt a menekülés. Merre szaladjanak? Hová fussanak a lezuhanó óriási madár elől? Az öntudatlan gondolkozásra, arra a két pillanatra sem volt már idő, amikor magukon kívül elhatározzák, hogy jobbra vagy balra menekülnek, a hatalmas madár már lecsapott rájuk és hét ember vére festette pirosra a Rákosmezejének szürke porát.

A szerencsétlenség úgy történt, hogy *Illner*, aki monoplánjával a magassági díjért versenyzett, nem tartotta be a rendes ötven méter távolságot. A nemzetközi szokás az, hogy a repülőgépnek minden irányban legalább ötven méternyire kell lennie a többi repülőgéptől, de *Illner*, aki már lejjebb ereszkedett a magasból, nem tartotta be ezt a távolságot. Alatta, a földtől pedig vagy tizenöt-husz méternyire repült a *Frey André* gépe s ez elől neki okvetlenül ki kellett volna térnie. Meg is próbálta, de ez a kitérés szabálytalan volt, mert a közönség feje fölött történt s a légnyomás a *Frey André* gépét még jobban a közönség felé hajtotta. *Frey* fordulni akart, erősen megragadta a kormányt, de ebben a pillanatban a gép kormánya eltörtött. A propeller még működött és szél-

sebesen forgott, de a gép zuhant lefelé. *Frey* abban a szempillantásban, amikor érezte, hogy eltört a kormánya, kétségbeesetten kiáltott le a közönség felé:

— Meneküljenek! Szaladjanak!

Talán nem is értették meg mindjárt, mi történt fent a levegőben, de amikor megértették, már nem volt többé idejük a menekülésre. A döbbenet, a vérfagyasztó rémület nem engedte el őket arról a szerencsétlen helyről s a kormányvesztett gép, mint egy óriási ragadozó madár csapott le az áldozataira. A propellere még zuhanás közben is forgott és csapdosta a levegőt, s csak lenn, a kemény föld hallgattatta el, amikor darabokra törte, úgy hogy a tribünre is fölhullottak az izei.

Borzasztó jajveszékelés hangzott föl, az épen maradtak jajveszékelése, amelynek rettenetes erőssége bizonyára fölcsapott a szeliden uszó bárányfelhőig s a vadul és félelmetesen kattogó repülő csudáig. A sebesültek ott feküdtek a porban, halotthalvány arccal, s vékony vér-erek folytak le a szürkére taposott földre és a piszkos homokba. A gép pedig, a kegyetlen, vérszomjas madár ott terpeszkedett fölöttük, de bénán és szárnyaszegetten. Siró asszonyok állották körül a földre sújtott sebesülteket s a versenytér egész közönsége futva futott feléjük, de leghamarább ért oda a mentők piroslobogós kocsija. A mentők néhány perc alatt életrekeltek valamennyit, bekötötték a sebeit s nemsokára már nem a levegő diadalmas vándorai érdekelték a közönséget, hanem a szerencsétlenül járt sebesültek. És egymásnak mesélte mindenki.

— *Frey* kiabált, de nem értették meg s már úgy is későn lett volna. Ő még idejében kiugrott, de a gép szédítő gyorsasággal bukott le a tizkoronás hely felé és éppen úgy esett le, hogy csak egy kis része maradt kint a kordonon kívül.

A sebesüléseket is tudta mindenki rögtön. *Horváth Jenő* nagykereskedő felesége és *Schmidt Jenő* főhadnagy felesége sebesültek meg életveszedelmesen, dr. *Razsó Lajos* ügyvéd és *Kneffel Ede* főhadnagy súlyosan, *Kneffel Edéné* és *Baumfeld Armin* bankhivatalnok pedig, aki egyébként a romániai Galacból egyenesen a repülőversenyre jött Budapestre, könnyebb sérüléseket szenvedtek.

Kevéssel a szerencsétlenség előtt *Latham* lebukott, de nem történt semmi baja s a katasztrófa után is történt még egy lezuhanás, a *Bielovucicé*, de benne sem esett semmi kár. Velük azonban most senki sem törődött, mindenki a mentőket figyelte s kihirdették, hogy *Illner* négyszázméteren felül repült és negyedóra híjával két óra hosszat maradt a levegőben, most a sebesülteknél volt mindenkinek a gondolata. De *Laroche* bárónő kihozatta a gépét, hogy felszáll, de amikor megtudta, mi történt, idegesen mondta:

— Vigyék vissza. Ma nem szállok fel.

Lassankint leszálltak valamennyien, de sem taps, sem éljen nem hangzott fel a levegő bátor hódító felé. A rákosi versenytér gyászolt; ma este némán, szomorúan fejeződött be a ragyogó látványosság.

A katasztrófáról s a mai verseny eseményeiről a következő részletes tudósításunk szól:

(Erős szélben.)

A versenyek kezdetét három órakor ágyúüvés jelezte. De a nagy szélben a repülőgépeket nem vontatták ki a hangárokból. A viharral fenyegető időjárás miatt a gyönyörű utazási verseny is elmaradt a mai nap programjáról; *Illner* délben jelentette be lemondását.

Négy óra tájban érkezett a versenytérre *József főherceg*, aki gróf *Széchenyi László*, gróf *Sztáray Sándor* és *Tolnay Lajos* igazgató ka-

lauzolásával ma is a repülőgépek megtekintésére indult. Először Engelhardt Wright-gépét szemlélte meg és nagy érdeklődéssel hallgatta az aviatikus magyarázatait. A gép ugyanaz a típus, amellyel először értek el az aviatikában számbavehető eredményeket.

Azután a főherceg Paulhan gépét nézte meg és a világhírű aviatikustól london—manchesteri utja felől kérdezősködött. Innen Vinciers és Etrich hangárjába ment.

A versenyzők közül elsőnek ma is Wagner startolt monoplánján, de az erős szélben csak néhány méternyire emelkedett fölfelé és félkör leírása után visszaroogott hangárjába.

(Startolások.)

Egész délután erős szél akadályozta meg az aviatikusokat a felszállásban. A közönség, amely ma nagyon szép számban jelent meg a versenyen, türelmesen várakozott és egyéb szórakozás híján, katonazenét hallgatott. Napszálltakor elült a szél és Etrich karcu monoplánját vontatták ki. Illner az időtartam-, a magassági és a távolsági versenyre indult. Öt óra negyvenhét perckor eresztették el a montörök a gépet, amely simán emelkedett a levegőbe. Amikor a tribünök előtt elsuhan, a közönség lelkesen megélt. Illner azután mind feliebb vette utját és a második fordulót közvetlen a bíról páholy felett több mint ötven méter magasságban tette meg.

Utána Kinet startolt, majd Wagner röppent a levegőbe. A monoplán és a biplán egymást üldözve keringett, míg Illner magasban felettük szárnyalt.

Utánuk Latham startolt Antoinette-monoplánjával és éles szögben fordulva az árboc körül versenytársai üldözésére indult.

(Latham lezuhant.)

Mindeztideig pedig unalom és ásitozás dominálta a repülőverseny közönségét, amely ma, a verseny ötödik napján szokatlanul nagy érdeklődést tanúsított a légi produkciók iránt. A husz- és tizkoronás helyek még eddig egyetlen egyszer sem népesedtek be annyira, mint ma. Mintha csak megsejtette volna a publikum, hogy csütörtök délután izgalmas, véres eseményeknek lesz szemtanuja. Az első megdöbbenést Latham okozta a versenypályán.

Ez a francia aviatikus, aki nagy sikereivel ismételtelen belekerült a világszenzációk középpontjába, a magyar fővárosban balszerencsével operál. Ezideig még alig tudott tovább jutni a startolásnál, első felszállásakor, néhány méteres repülés után leesett és gépe megrongálódott. A motorjával állandóan baj van, mert nem funkcionálnak a gyújtókábelek. Mára rendbehozta a gép hibáit, s miután előbb félkörös próbarepülést tett, lebocsátkozott, hogy startoljon a magassági versenyhez. A motorpróbaíratással meg volt elégedve és mielőtt startolt volna, így szólott de Laroche bárónőhöz:

— Ma ezerméteres repülést mutatok a budapestieknek!

Azután intett montörjének, hogy lóditson propellerjén. A motor gyönyörűen működött, a benzincsöppek egyöntetűen explodáltak, minden jel arra mutatott, hogy a neves aviatikus be fogja váltani a közönség várakozását. Vagy huszméteres gurulás után fölemelkedett a monoplán, amellyel Latham néhány merész fordulatot tett a pilónok között, majd negyven méteres magasságban startolt a zsüri-páholy előtt. Ugy látszott, hogy egyre emelkedik, de amikor az első számú pilón mellett elrepült, hirtelen alászállott. A második és harmadik számú oszlopok között pedig lezuhant.

A közönség az első pillanatokban csak a nagy porfelhőt látta, amelyet Latham gépe vert föl a futóhomokon. De csakhamar szájról-szájra repült a híre annak, hogy Latham szerencsétlenül járt. A pálya közepén álló lovasrendőrök galoppozva vágattak a lezuhant géphez, ahová röviddel utóbb már a szélvész szárnyán száguldott a mentők automobilja is.

(A cigaretázó aviatikus.)

Kinos percek mulnak, a közönség nyugtalanokodik, mert egészen tájékozatlan a történetek felől. Csak csoportosulást látni a zuhanás helyén, de hírek nem érkeznek arról, hogy mi történt Lathammal? Gróf Zichy Rezső az igazgatósági épület előtt álló gépkocsijához rohan és oda siet Lathamhoz. Gróf Edelsheim-Gyulai Lipót szintén automobilra ül fiával és a szerencsétlenség helyére száguldanak.

Ez a sürgés-forgás csak növeli a közönség izgatottságát és a rendőrök a szolgazemélyzet segítség-

gével alig tudják megakadályozni, hogy át ne törje a tömeg a korlátot. Mindenki oda akart rohanni Lathamhoz, akiről a zuhanás után még negyedóra múlva sem kapott hírt a közönség.

Gróf Zichy fehér automobilja indul el elsőnek Latham mellől. De egyenesen a zsüri-páholyhoz kormányozza gépkocsiját és ott jelenti, hogy az aviatikusnak még csak hajszála sem görbült meg.

— Cigaretázik gépén és mosolyogva mesélte el, hogy kiétek a gyújtókábelei és nem működött tovább a motor — mondotta a gróf ifju Tolnay Lajosnak. — Lathamnak semmi baja, a gép jobb szárnya megrongálódott és két feszítődrot elpattant.

Csakhamar gondoskodás történt a közönség tájékoztatásáról is s amikor híre futott, hogy Latham egészen sértetlen maradt, elült az izgalom. Ujabb startolások következtek, hat óra öt perckor indult Kinet, aki tipikus figura biplánján. A közönség már messziről felismeri, olyan sajtóságos pózban vezeti gépét.

És amiközben a közfigyelem Latham lezuhant gépe felé irányult, Illner, mintha kárpótolni akarná elmaradt győri startjáért a közönséget, szinte észrevétlenül emelkedik galambformájú gépével a felhők közé. Negyszázötven méteres magasságban uszik egyforma, méltóságteljes lassúságban...

A levegőbe egymásután mentek fel Paulhan, Paul, majd Engelhardt, a Wright-gép kormányosa, de csak pár fordulót irtak le. Illner dominált valamennyiök között, aki gyors suhánással eredményezett le a szédítő magasságból és vakmerő fordulatokat végzett közvetlen a közönség feje felett.

Eközben Chavez újra startolt a magassági díjért és csakhamar óriási magasságban kóválygott fenn a kék azurban. Lejövetele megint bravuros mutatvány volt, szinte zuhanásszerű sebességgel szállott alá a felhők közül.

(Katasztrófa előtt.)

Fönn a levegőben nyolc-tíz aviatikus manőverez, Adorján és Horváth magyar aviatikusok guruló-próbákat tartanak, annyi a látni való, olyan sok minden történik a pilónok körül, hogy szinte képtelenség figyelemmel kísérni az eseményeket. Illner a nap hőse, fenn kering a szédítő magasságban, olykor úgy látni, hogy kősz felhőbe takarózik. Ő felé irányul a közfigyelem, távcsövekkel követik minden mozdulatát. Chavez igyekszik elérni a galambgép magasságát, de ez nem sikerül neki, s amikor Illner látja, hogy ma elvitte az ezer koronás magassági díjat, szédítő produkciók szemléltetésével ereszkedik lefelé.

Amikor kétszáz méterre lehet a fővenytől, közvetlenül a zsüri-páholy előtt, merész, apró körveket ír le. Azt az impressziót kelti, mintha láthatatlan csigalépcsőn ereszkednék le a felhők közül. De amikor harmincöt-negyven méterre lehet a földtől, felveszi a küzdelmet az időtartam- és távolsági versenyben is. És éppen azzal, hogy fáradhatatlan volt ez az osztrák pilóta, okozta röviddel utóbb a végzetes, szörnyű katasztrófát.

(Frey a légtölcserben.)

Frey André, a francia aviatikus, hat óra tiz perckor startolt tizenegyes számú, Quo vadis nevű, Sommer-biplánján. Nagyszerűen győzte a versenyt, már néhány perc múlva látni való volt, hogy helyezése van az időtartam- és távolsági-díjakra. A Quo vadis vadonatúj gép vászna olyan, mintha most került volna ki a szövöszékből. Eddig nem is igen vett részt a küzdelemben, Frey alig tudta körülrepülni a pályát a meglepően nagy biplánal. Szinte meglepetést keltett, amikor már félóránál is tovább tartotta magát a levegőben.

Persze, csak a versenyek törzsközönsége vette észre, hogy Frey Andrének kedvező napja van. A tömeg nem is őt figyelte, aki tiz-tizenöt méteres magasságban röpült, a csodálkozás Illnernek, Chaveznek és Frey Alfrédnek, a berlini aviatikusnak szólott. Ezek mindannyian a magassági díjért versenyeztek és ez a küzdelem nyújtja a legtöbb látnivalót, a legnagyobb izgalmat.

(A katasztrófa.)

Illner már alulról nézi, miként dől el a második és harmadik díjért való küzdelem Chavez és Frey aviatikus között. A pálya északi részén eközben végzetesen találkozik két

repülőgép: Illner monoplánja és a Quo vadis. Illner, aki harminc méter magasban repülhetett, egészen közelébe jutott Frey Andrének, akit olyan erős levegő csap meg, hogy hirtelen kiszorul a pályáról, a légtölcser a tizkoronás tribün felé sodorja.

Frey, aki egyébként is alacsonyan repült, nem vesztette el lélekjelenlétét, tudatában volt annak, hogy gyorsan kell cselekedni, mert őt is, az alatta hömpölygő közönséget is végzetes katasztrófa fenyegeti. Gyorsan más irányt adott kormánykerekeivel, amely ebben a pillanatban eltörött és a gépóriás szédítő zuhanással esett le a földre. Frey a katasztrófa pillanatában kiugrott a gépből, még mielőtt lezuhant volna s így minden baj nélkül menekült az irtózatos veszedelemből. De nem így a közönség, amelyre pilanat alatt zudult a katasztrófa.

Szerencsére, azoknak nagy része, akik a gép alá kerülhettek volna, idejekorán elmenekültek, de többen voltak, akiket leköttettek a pályán történő produkciók és nem vették észre, hogy halálos veszedelem szakad a fejükre.

(Pánik a pályán.)

Az első pillanatokban alig vették észre, hogy szerencsétlenség történt. A huszkoronás tribün közönségének az a része, amely távolabb esett a katasztrófa helyétől, tapsolt, bömbölt, kuriantott, éljenzett az egymással versenyző Chaveznek és Frey Alfrédnek, anélkül, hogy tudott volna Frey André lezuhanásáról és arról, hogy a gép életveszélyes sérüléseket ejtett a nézők soraiban.

Csak, amikor a sportbiztosok, újságírók, rendőrök és mentők száguldását látták, terelődött a közfigyelem a tizkoronás tribünök felé, ahol izzé-porrá törve, összeszaggatva hevert Frey repülőgépe. Körülötte sírás, jajgatás, elájult asszonyok és emberek, akik a katasztrófa szörnyű hatása alatt odatapadtak a földhöz, az ijedelem gyökeret vert a talpuk alá. Időközben ezer és ezer kíváncsi ember sereglik a katasztrófa helyére. Lovasrendőrök alig tudnak térséget szorítani az orvosok számára, akik gyorsan munkához látnak, de mozogni sem tudnak, olyan szűk gyűrűt von a tömeg körülöttük.

Lópatákkal kell kieroszakolni azt a néhány talpalatnyi térséget, amelyen végigfektetik a katasztrófa szerencsétlen áldozatait. Pausi Emil rendőrfelügyelő öklével védi meg az orvosokat a tolongókkal szemben. Dr. Boda Dezső főkapitány erélyes felszólítására a rendőrök kiméletlenül nekivezetik lovukat a tömegnek, amely már csak akkor tágit, amikor saját testi épségét látja veszélyeztetettnek.

(Az áldozatok.)

Az első sebesült, akit a tömegeből a versenypálya pázsitjára vonszolnak ki a mentők a repülőgép roncsai közül, Horváth Jenő nagykereskedő. Halálsápadtan, megüvegesedett szemekkel, eszméletlenül fekszik. Fejéből erősen patakzik a vér, balfülét csak cérna vékonyoságu bőröcske fűzi még arcához, ott hever az is véresen, piszkosan a gyeppen. Az orvosok mindenek előtt megmossák sebeit, nehogy infekció érje, azután nagynehezen eszméletre térítik. Nem tudja még, hogy mi történtik körülötte, de első szava, amikor öntudatra ébred:

— Hol van a feleségem?...

— Semmi baja sincs önagságának! — nyugtatják meg, pedig csak kissé balra kellene fordítani fejét, ott látná néhány lépéssel távolabb ájultan fekvő feleségét. Arca olyan fehér, mint az érintetlen hó, csak ajka piros attól a vértől, amely lassan szívárogó kifelé mozdulatlan, merev száján. Négy orvos is fáradozik körülötte, hogy eszméletre térítse, de kinos percek mulnak, amíg végül lassan, fáradtan felnyílnak szempillái. Megtört tekintete neki szegeződik az égboltnak...

Egy-két pillanattal mozdulatlanul néz az azurba, csak akkor riad meg, amikor vészes zakatolással repül el fölé Illner monoplánja. A repülőgép látására kezeivel belemarkol a letaposott gyepe és egész testét remegés fogja el. Elhaló hangon, alig érthetően mondja azután:

— A gép... Rám esik a gép... Mi van az urammal? Hol van Jenő?...

Arra már nem is kerül a sor, hogy megnyugtató kijelentésekkel áltassák. A következő pillanatban újra elveszítette öntudatát. Őt is,

férjét is hordágyra emelik és az alig néhány lépésre levő műtőszobába viszik a szerencsétlenül járt házaspárt.

(Az ambulatóriumban.)

A műtőszobában már javában funkcionálnak a mentőorvosok dr. Boros operatőr felügyeletével. De csakhamar előkelő segítő társat kapnak Dollinger sebész tanár és Hoffmann törzsorvos személyében, akik szintén munkához láttak. Nagy szükség is volt segítségükre, mert a katasztrófnak hét komoly sebesültje akadt.

Amikor Horváthot és feleségét elhelyezik az ambulatóriumban, már javában kötözik az orvosok Knöffel Ede főhadnagyot és feleségét, Schmidt Jenő főhadnagy feleségét, dr. Rásó Lajos ügyvédet és Baumfeld Ármin könyvelőt, aki Romániából került föl megnézni a repülőversenyeket.

Az orvosok csodás gyorsasággal nyújtják az első segílyt a betegeknek. Dollinger tanár és Hoffmann törzsorvos szintén nekivetkőznek és maguk is résztvesznek a segílynyújtás izgalmas munkájában.

(A főhercegi párt.)

József főherceg és Augustia főhercegné szorosan, akik a szerencsétlenség pillanatában az udvari páholyban tartózkodtak, gyorsan a katasztrófa helyére siettek. De a tömeg nem udvariaskodott, nem szorított helyet a fenséges párnak, úgy, hogy távoztak a fejletlen tumultusból és a műtőszobához siettek, ahová már akkor bevitték Knöffel főhadnagyot és feleségét.

A főhercegné, aki gyakori látogatója a sebészeti klinikának, megkérdezte Dollinger professzortól, vajjon megengedi-e neki, hogy segédkezék az operációknál? Az orvostanár kisietett és maga kalauzolta be Augustia főhercegnét az ambulatóriumba, ahol, miként utóbb az orvosok mondták, meglepő ügyességgel segédkezett a sebek bekötésénél.

József főherceg ott állott a műtőszoba ajtajában és valahányszor kívül került valaki az ambulatóriumból, élénken és nagy részvétellel érdeklődött a sebesültek és szerencsétlenül jártak iránt. Csak akkor hagyta el az ajtót, amikor Augustia főhercegné kijött a műtőszobából.

— Borzalmas katasztrófa! — mondotta a fenséges urnak, aki karonfogta samaritánus feleségét, — két sebesültnek életveszedelmes az állapota!

(A sebesültek.)

Dr. Boros mentőorvos, a versenypálya ambulatóriumának vezetője, a sebesültekről ezeket mondotta munkatársunknak:

— Horváth Jenőt tökéletes sebllátásban kellett részesíteni, mert bal füle leszakadt a porccal együtt. Ugy varrtuk vissza helyére vagy ötven öltéssel. Felesége a gerincoszlopon szenvedett súlyos zúzódásokat.

— Schmidt főhadnagynét bokaizületi zúzódások érték, erős vérömlése van és agyrázkódást kapott.

— Dr. Rásó Lajos ügyvédnek a kulcsontja törött el. Állapota nem életveszedelmes, de nagyon súlyos.

— Knöffel Ede főhadnagy, valamint a felesége elég súlyos zúzódásokat és komoly belső sérüléseket szenvedtek.

— A legaggasztóbb Schmidt né és Horváth né állapota, de azért a főhadnagyné kivételével az összes sebesülteket lakásukra vittük. Schmidt Jenőné sérüléseit nem lehetett pontosan megállapítani. Röntgenezésre van szükség, miért is úgy intézkedett Dollinger tanár, hogy a klinikáján helyezték el.

— Baumfeld Ármin a legszerencsésebben menekült a katasztrófából. Bal lábát, bokáján alól érte néhány kisebb horzsolás.

(Frey a szerencsétlenségről.)

Munkatársunk beszélgetést folytatott Frey Andréval, aki a katasztrófa okáról így nyilatkozott:

— Gépem kitünően birta a versenyt, minden porcikája úgy engedelmeskedett a kormánykeréknek, hogy gyönyörűségem volt benne. Egészen korrektül haladtam, de Illner szabálytalanul vezette gépét. Az előírás úgy parancsolja, hogy

ötven méter távolságban szabad haladni egymástól a repülőknél és jobbra kell kitérni. Illner nemcsak hogy a szabályos distanciát nem tartotta be, hanem balra tartott mellettem. És olyan közel jutott hozzám, hogy légtölcsérbe kerültem. Kiszorultam a pilónok mellől a közönség feje fölé. Minthogy az ottan való repülés is szabályellenes, vissza akartam jutni a pályára. Valamivel erősebben fordíthattam a kormányt, mint szabad lett volna, mert a következő pillanatban recsegést hallottam. Eltörött a kormányrudam. Gépem zuhanni kezdett, de még kijutok valahogyan a pályára, ha a hátsó kormánylapát nem akad bele a kerítés szöges drótjába; amely visszarántott. Ekkor hirtelen kiugrottam. Kezeimre estem, de egyéb bajom nem támadt. A katasztrófa áldozatai iránt nagy részvétellel vagyok, de a szerencsétlenségről nem tehetek.

(Latham is nyilatkozik.)

Lathamot nagyon lesújtotta a katasztrófa és az elkésredés hangján nyilatkozott munkatársunk előtt azokról a szabálytalanságokról, amelyek a repülőversenyen történnek.

— Hallatlan és felháborító dolog — mondotta — hogy mi minden megtörténik ezeken a versenyeken. A legnagyobb szabálytalanság megengedni, hogy ezen a kis pályán egyszerre annyi gép röpködjék! Maximum hat aviatikus manőverezhetne, itt pedig ismételtelen megesik, hogy tizen-tizenketten röpködünk a levegőben. Furcsa dolog, hogy vannak versenyzők, akik itt, a világ szemeláttára tanulnak repülni és résztvesznek ebben a nemzetközi küzdelemben, amikor fogalmuk sincs a repülésről! Frey nem oka semminek.

Én is úgy láttam, hogy Illner gépe lökte ki a pályáról. Ehez hasonló katasztrófáknak már voltam szemtanuja. A múlt évben Cannesben történt meg, hogy Cristián kitolta a pilónok közül Melunt és a télen Nizzában Efimoff szorította a közönség feje fölé Robinsont, aki maga is olyan súlyosan megsebesült, hogy azóta nem ülhetett gépre. Akkor olyan nagy volt a fölháborodás az aviatikusok között, hogy akciót indítottunk Efimoff ellen, akit diszkvalifikálni akartunk és lépéseket is tettünk, hogy tiltsák ki őt a pályáról. Utóbb kimagyarázta a dolgot és napirendre térünk felette. Minden esetre üdvös volna, ha nemzetközi bíróságot állítanának fel, amely ítélnék az ilyen katasztrófák dolgában.

(A rendőrség.)

Dr. Boda Dezső főkapitány ismételtelen kifogást emelt az ellen, hogy akadnak aviatikusok, akik a közönség feje felett röpködnek. Ma is, amikor Illner a tribünök felett röpködött, odasietett Tolnayhoz, akit figyelmeztetett, hogy egyszer s mindenkorra tiltsa el az ilyen bravurokodástól a pilótákat.

A versenybírótság Illnert kétszáz korona pénzbírságra ítélte.

(A vizsgálat.)

A szerencsétlenség után összeült a sportbizottság, amely kihallgatta az összes sportbiztosokat és az érdekelt feleket. A fölvetett jegyzőkönyvekből azt állapították meg, hogy a katasztrófáért senkit sem terhel felelősség s hogy a szerencsétlenséget valószínűleg a gép defektusai okozták.

(Az eredmény.)

A mai véres repülőnap hivatalos eredménye ez volt:

Időtartam-verseny: I. Wagner 2 óra 2 perc 42 másodperc. II. Illner 1 óra 45 perc 40 másodperc. III. Frey André 43 perc 54 másodperc.

Távolsági verseny: I. Wagner 137 kilométer 385 méter. II. Illner 63 kilométer 80 méter. III. Frey André 40 kilométer 850 méter.

Gyorsasági verseny: I. Illner 8 perc 43.3 másodperc, 68.70 kilométer sebesség óránként. II. Wagner 8 perc 47.8 másodperc, 68.21 kilométer sebesség óránként. III. Jullerot 9 perc 10 másodperc.

Magassági verseny: I. Illner 417 méter. II. Chavez 311 méter. III. Frey Alfréd 170 méter.